

Obnova stromové aleje na Lhotecké cestě

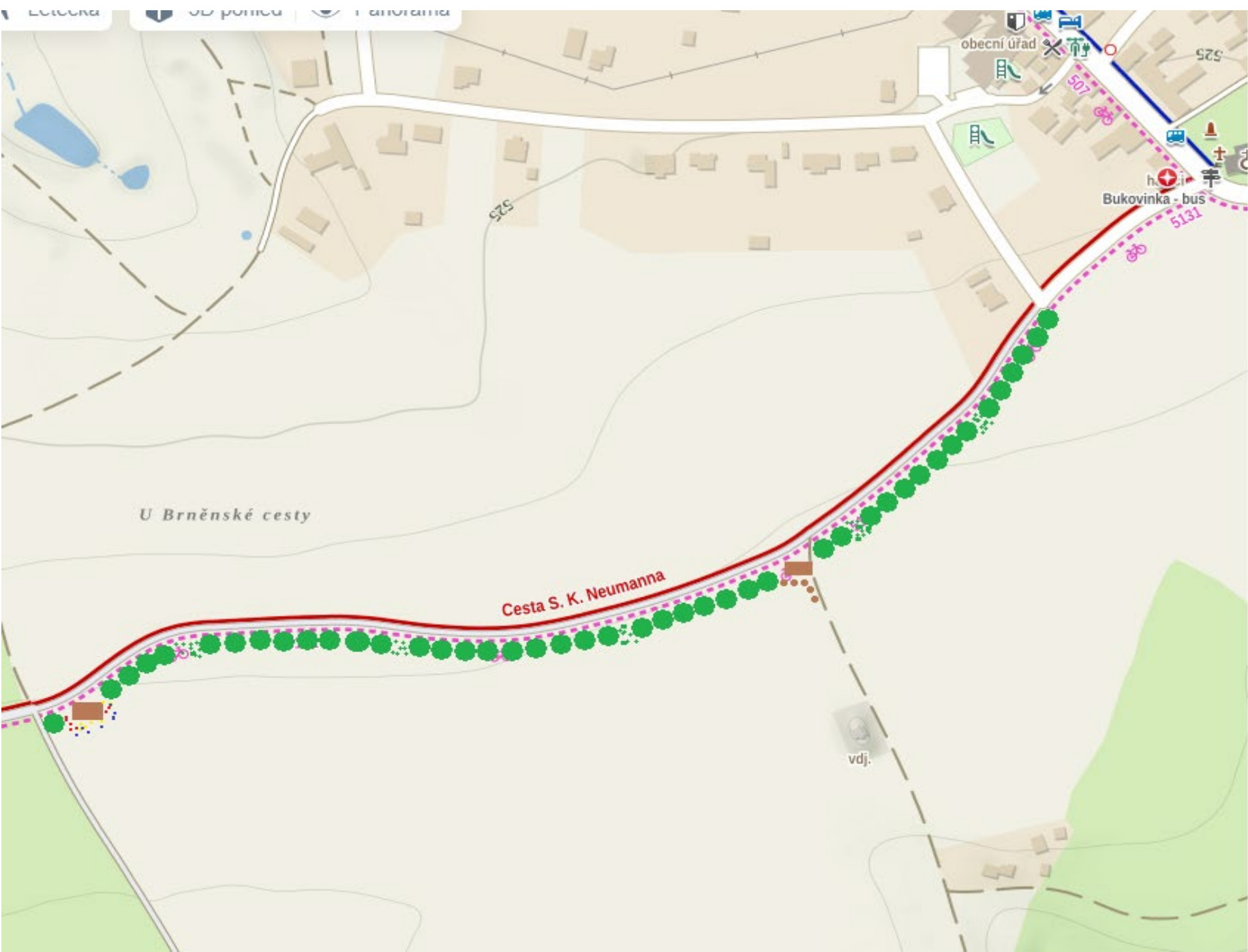
Ministerstvo životního prostředí

Úvod

- podél Lhotecké cesty dnes stojí původní stromová alej, která už je ve špatném zdravotním stavu
- řada stromů je přestárlá, oslabená nebo poškozená a jejich stav se bude dál zhoršovat
- v okolí stromů se dlouhodobě objevují nekontrolované nálety dřevin
- tyto nálety ztěžují údržbu, snižují přehlednost prostoru a znemožňují systematickou péči o zeleň
- celý úsek dnes působí neudržovaně, nepřehledně a neodpovídá významu této cesty v krajině
- cílem projektu je tuto situaci postupně a citlivě změnit

Náš projekt

- výsadba stromů a keřů proběhne v délce cca **480 metrů**
- stromy budou vysazovány v pravidelných rozestupech přibližně **8 metrů**
- část stávajících stromů v nejlepší kondici bude **dočasně ponechána**, aby cesta nezůstala holá
- tyto stromy budou nahrazovány postupně až po zakořenění a zesílení nové výsadby
- v rámci projektu dojde k výměně přibližně **50 stromů**
- součástí výsadby bude také cca **20 keřů**, vysazovaných ve skupinách jako podpora biodiverzity
- projekt počítá se zřízením **dvou vyhlídkových míst** s lavičkami
- a **menší naučnou tabulí** s informacemi o projektu a vysazených druzích stromů
- v prostoru jedné z laviček bude založena **květnatá loučka** podporující opylovače
- obnova aleje je navržena tak, aby se v budoucnu stala **součástí rodinné naučné stezky**

- lavička
- strom
- keř
- včelí loučka
- chodník z pařezů

Způsob realizace projektu

- obec chce na obnovu Lhotecké cesty požádat o **dotační podporu zaměřenou na ochranu krajiny a biodiverzity**
- díky dotaci může být obnova aleje provedena citlivě, odborně a dlouhodobě udržitelným způsobem
- projekt je od začátku koncipován jako **komunitní a dobrovolnická akce**
- do výsadby a péče o alej se budou moci zapojit místní obyvatelé, rodiny i jednotlivci
- každý dobrovolník si bude moci symbolicky „adoptovat“ svůj strom a podílet se na jeho péči
- součástí projektu je zapojení dětí – školky i školy – s cílem vést je k vztahu k přírodě, krajině a místu, kde žijí
- výsadba a další práce budou probíhat pod odborným dohledem, aby byla zajištěna správná péče o stromy i okolí
- cílem není jen vysadit nové stromy, ale vytvořit živé místo, ke kterému budou mít lidé vztah

Návrh výběru stromů – základ aleje

- cílem není krátkodobý efekt, ale **alej, která bude fungovat i za 50–100 let**
- podle odborníků je klíčové nejprve vytvořit **dlouhověkou kostru aleje**
- tyto stromy tvoří základní strukturu, zajišťují stabilitu a kontinuitu aleje v čase
- jedná se o druhy, které se běžně dožívají více než 100 let
- jsou vzhledově krásné v každém ročním období
- jsou odolné vůči chorobám a klimatickým výkyvům
- nevyžadují pravidelný tvarovací řez
- mají přirozeně stabilní korunu
- jsou významné pro biodiverzitu, hmyz a ptactvo

Návrh výběru stromů – základ aleje

Habr obecný - odolný, stabilní, nenáročný
(cca 9 ks)

Javor babyka - suchovzdorný, odolný, krásné
podzimní zbarvení (cca 9 ks)

Jeřáb břek (cca 2 ks)

- krajevní, biologicky velmi cenný druh
- vysoká biodiverzitní hodnota
- použit v menším počtu u laviček
- rozbíjí jednotvárnost aleje

Lípa malolistá (cca 5 ks)

- nejcennější strom pro opylovače
- vysoká ekologická hodnota
- dlouhověký krásný strom
- tradiční součást české krajiny

Kombinace dlouhověkových a ovocných stromů v aleji

- navržená výsadba počítá s kombinací **dlouhověkových krajinných stromů a ovocných stromů**
- poměr je **cca 60 % dlouhověkových stromů a 40 % ovocných stromů**, maximálně 50 : 50
- ovocné stromy jsou cennou součástí aleje, ale obvykle se dožívají pouze **1–2 generací**
- vyžadují pravidelný řez a intenzivnější péči
- jsou náchylnější k chorobám a škůdcům
- na druhé straně poskytují jedlé plody pro lidi i ptáky
- zvyšují vztah místních lidí ke krajině
- zajišťují kontinuitu výsadby v čase
- krásně kvetou na jaře
- ovocné stromy jsou vybírány jako **krajové a staré odrůdy s vyšší ekologickou hodnotou**

Staré odrůdy ovocných stromů

Třešně (cca 8 ks)

- **Kaštánka**
  - velmi chutné, sladké plody
  - vhodná jako vysokokmen
  - dlouhověká a stabilní v krajině
- **Napoleonova (Žlutá chrupka)**
  - historická, osvědčená odrůda
  - sladké, šťavnaté plody
  - méně náchylná k praskání
  - vhodná do alejí a volné krajiny

Jabloně (cca 8 ks)

- **Panenské české**
  - velmi stará česká odrůda
  - aromatické, chutné plody
  - dlouhověký strom s pěkným tvarem
  - vhodná do krajiny i pro výukové účely
- **Boikovo**
  - tradiční krajová odrůda
  - velké, chutné plody
  - vysoká odolnost
  - vhodná do alejí a otevřené krajiny

Hrušně (cca 8 ks)

- **Williamsova**
  - velmi chutné, šťavnaté plody
  - dobře známá a oblíbená
  - vhodná jako vysokokmen
  - využitelná pro lidi i ptactvo
- **Hrušeň polnička**
  - původní krajový druh
  - extrémně dlouhověká
  - menší, ale jedlé plody
  - velmi vysoká hodnota pro biodiverzitu

Odborné zdroje a doporučení

– **Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR)**

- ve svých metodických materiálech k obnově alejí a krajinných prvků dlouhodobě doporučuje druhovou pestrost
- využití dlouhověkových, stanovištně vhodných dřevin
- kombinaci krajinných stromů s ovocnými vysokokmeny
- postupnou obnovu alejí, nikoli plošnou výměnu

– **Ing. Marek Velebil, Ph.D. – arborista, krajinářský ekolog**

- ve svých odborných textech zdůrazňuje, že alej musí mít **dlouhověkou kostru**, jinak hrozí její zánik v jedné generaci
- ovocné stromy jsou vhodné jako doplněk, nikoli jako jediný typ výsadby
- klíčová je odolnost vůči chorobám, suchu a minimální potřeba zásahů

– **Žróbek-Sokolnik, Dynowski (2021)** – obnova alejí má být založena na druhové pestrosti a dlouhověčnosti, jednotné výsadby zvyšují riziko plošného stárnutí

– **European Commission (2023), SWD(2023)61** – doporučuje biodiverzitně přívětivé výsadby, dlouhověké druhy a strukturální stabilitu zelené infrastruktury

Keře v aleji (cca 20 ks)

- doplnění stromové aleje o keřové patro
- zvýšení biodiverzitní hodnoty území
- úkryt a potrava pro ptactvo a drobné živočichy
- podpora opylovačů v průběhu celého roku
- změkčení krajinné linie aleje
- přirozený přechod mezi cestou a otevřenou krajinou
- minimální nároky na údržbu

Vhodné druhy keřů

- **Líska obecná** - tradiční krajový keř
  - jedlé plody, úkryt pro živočichy
- **Svída krvavá** – odolný keř
  - kryt pro ptactvo, podzimní zbarvení
- **Kalina obecná** – původní keř
  - květy pro hmyz, plody pro ptáky
- **Tavolník vrboolistý** – původní keř
  - jemné růžové květy
  - kvete v době, kdy už mnoho keřů ne
  - velmi oblíbený u opylovačů
  - kompaktní, uklizený vzhled

Postup prací na Lhotecké cestě

První etapa – konec března, začátek dubna

- sestavení dobrovolnického týmu a organizační zajištění projektu
- zahájení citlivých pozemních prací
- místní úpravy terénu a srovnání vybraných ploch
- odstranění nevyhovujících a zdravotně oslabených dřevin
- redukce nekontrolovaných náletů, které brání péči o území
- práce budou prováděny postupně a šetrně s ohledem na přírodu

Druhá etapa – duben–květen

- výsadba dlouhověkových krajinných stromů tvořících základ aleje
- polovzrostlé vysokokmeny ze stromových školek
- práce proběhnou za odborného dohledu
- zapojení dobrovolníků do samotné výsadby
- výsadba bude realizována v souladu se situačním plánkem a schématem výsadby

Třetí etapa – podzimní výsadba ovocných stromů

- podzim je pro ovocné stromy biologicky nejvhodnější období
- strom může do zimy vytvořit silný kořenový systém
- na jaře pak lépe a rychleji raší
- snižuje se riziko stresu ze sucha a jarních výkyvů teplot
- zvyšuje se dlouhodobá vitalita a životnost stromů

Navazující a průběžné aktivity

- v mezidobí bude probíhat postupná výsadba keřů v menších skupinách
- realizace vyhlídkových míst s lavičkami a přírodními prvky
- založení květnaté plochy v okolí vyhlídkového místa
- průběžná údržba a citlivé úpravy okolí výsadeb

Role dobrovolníků v projektu

- pomoc při terénních úpravách v rámci první etapy
- pomoc při výsadbě stromů a keřů pod odborným dohledem
- zapojení do základní povýsadbové péče (zálivka, kontrola stromů)
- pomoc při realizaci vyhlídkových míst a drobných přírodních prvků
- dlouhodobá péče o „svůj“ strom v rámci adopce